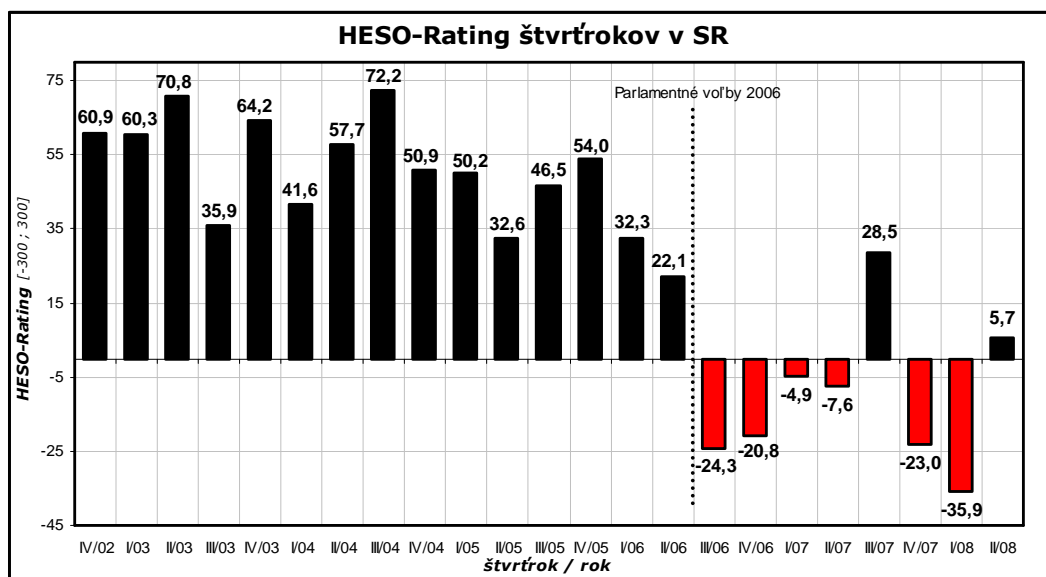

Tlačová správa, 24.9.2008

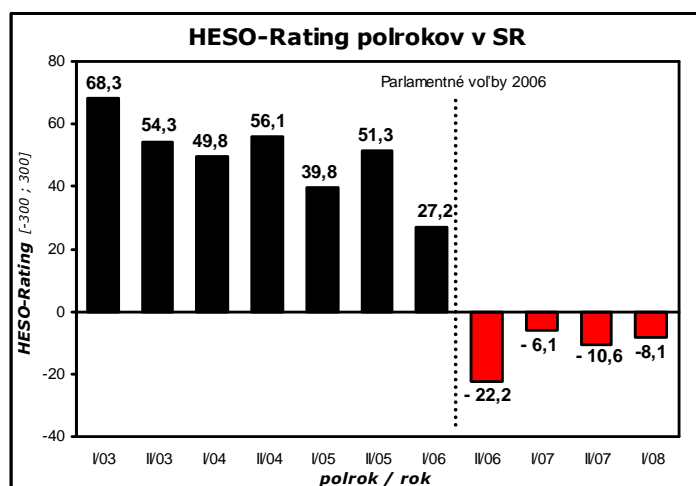
Najprínosnejším opatrením prijatie eura, najškodlivejším tlačový zákon

Výsledky projektu HESO (Hodnotenie ekonomických a sociálnych opatrení) za 2. štvrťrok 2008

Podľa názoru hodnotiacej komisie 49 odborníkov (ekonómovia, analytici, právnici, sociológovia, politológovia, odborní žurnalisti, podnikatelia, zástupcovia stavovských organizácií, akademickej obce a tretieho sektora) bolo prijatie eura ako novej meny platnej v SR od 1.1.2009 najlepším opatrením 2. štvrťroka 2008 z hľadiska reformnej atmosféry, resp. miery jeho prínosu k sociálno-ekonomickému rozvoju krajiny. Naopak, nový tlačový zákon a zákon o neprimeraných podmienkach v obchodných vzťahoch, zväčšujúci reguláciu zmluvných vzťahov medzi dodávateľmi a odberateľmi, boli najškodlivejšími krokmi vlády v tomto období.

HESO-Rating reflektuje názor hodnotiacej komisie odborníkov na kvalitu a dôležitosť vybraných realizovaných ekonomických a sociálnych opatrení zákonodarnej, výkonnej moci, ako aj rozhodnutí verejných inštitúcií v SR. Od nástupu súčasnej vlády k moci pozorujeme výrazný pokles akceptácie (miery súhlasu) prijímaných dôležitých ekonomických a sociálnych opatrení zo strany oslovených odborníkov, čo viedlo k tomu, že od ostatných parlamentných volieb dosahuje HESO-Rating polroka stále negatívne hodnoty.

Zdroj: INEKO

Jednoznačne **najprínosnejším opatrením** 2. štvrťroka sa stali kroky vedúce k **prijatiu eura ako novej meny platnej v SR od 1.1.2009**, čo viacerí hodnotiaci odborníci vnímali ako chvályhodné pokračovanie v ceste nastolenej predchádzajúcou vládou. Podľa Juraja Nemca z Ekonomickej fakulty Univerzity Mateja Bela v Banskej Bystrici je pre otvorenú slovenskú ekonomiku „*tento krok nevyhnutný, a je lepšie ho uskutočniť v čase, kedy sa krajine ekonomicky darí*“. Manažér a predseda Asociácie absolventov MBA na Slovensku Miroslav Siváček ohodnotil prijatie eura ako významný krok, ktorý prináša potenciál mnohých výhod. Samotné zavedenie novej meny však nie je podľa neho cieľom, „*ale iba nástrojom rozvoja Slovenska a príležitosťou, ktorá sa môže (ale nemusí) prejavíť na hospodárskom raste krajiny a zvýšení bohatstva jej obyvateľov*“. Preto bude podľa neho „*dôležité, ako túto príležitosť využijeme*“. Podľa bankovej manažérky a bývalej ministerky privatizácie Márie Machovej sa dá predpokladať, „*že euro bude vyžadovať aj naďalej zodpovednú fiškálnu politiku,*

čo môže zohrať významnú úlohu pri budúcich verejných rozpočtoch“. Aj podľa slov Ľuboša Vagača z Centra pre hospodársky rozvoj bude nevyhnutná „zodpovedná rozpočtová a cenová politika po vstupe do eurozóny, keďže u politikov môže dôjsť k povoleniu uzdy po splnení tohto cieľa“. Richard Ďurana z ekonomického inštitútu INESS sa po zavedení eura obáva straty kontroly nad monetárnou politikou. Zafixovanie kurzu v súčasnej etape hospodárskeho vývoja prináša podľa neho „riziko rýchlejšieho rastu cien“. Tie sa nebudú podľa Ďurana európskym cenám „približovať prostredníctvom posilňovania koruny, ale iba absolútnym rastom, pričom vyššia inflácia v kombinácii so zápornými reálnymi úrokmi povedie k znehodnocovaniu úspor obyvateľstva“.

Opatrenie, ktoré stanovilo, že základom na určenie odmeny exekútora bude výška skutočne vymožennej, a nie ako doposiaľ výška vymáhanej pohľadávky, ocenil advokát a pedagóg Právnickej fakulty Trnavskej univerzity Radoslav Procházka ako „zmenu od absurdného k logickému“. Manažér Igor Hornák skonštatoval, že „odmena by mala vždy odzrkadľovať skutočne prinesený efekt“. Aj podľa názoru podnikateľa Juraja Lazového bol pôvodný spôsob odmeňovania „nesprávny a nemotivoval exekútorov, aby maximalizovali vymoženú čiastku“.

Reformný Modernizačný program Slovensko 21 bol odbornou verejnosťou prijatý pozitívne, pričom viacerým respondentom pripomínal program Minerva predošlej vládnej garnitúry. Podľa Ľ. Vagača je program doteraz asi najslubnejším krokom vlády v prospech ekonomického a sociálneho progresu. „Nie je to len zameraním a náležitou navrhovanými opatreniami, ale aj celkovou filozofiou programu, ktorá je založená na motivácii, aktivite a zodpovednosti“, povedal. R. Ďurana vyjadril presvedčenie, že ak „by sa podarilo aspoň časť opatrení obsiahnutých v tomto dokumente presadiť, znamenalo by to plus pre slovenské hospodárstvo (napríklad nenavýšovanie verejných výdavkov)“. Avšak zároveň dodal, že „mnohé z týchto opatrení sú v priamom rozpore s Programovým vyhlásením vlády SR a dokonca s konkrétnymi realizovanými krokmi vlády, takže s veľkou pravdepodobnosťou ostane len pri slovách“. Aj M. Siváček súhlasí, že dopad programu na spoločnosť „bude nulový, pretože v mnohých bodoch kolидуje, prípadne je v priamom rozpore s politikou vlády (napr. pri transparentnosti regulovaných trhov, flexibilita trhu práce, transparentnosti pri poskytovaní eurofondov)“.

Najškodlivejším opatrením z hľadiska miery prínosu k sociálno-ekonomickému rozvoju krajiny bol v 2. štvrtroku 2008 podľa názoru odborníkov v rámci projektu HESO nový tlačový zákon. Vidiecky parlament na Slovensku ho označil ako „obmedzenie práva na slobodu prejavu a na informácie“. Politológ Radoslav Štefančík z Univerzity sv. Cyrila a Metoda v Trnave považuje tlačový zákon za „jednoznačný zásah štátnej moci do slobody tlače“. Podľa R. Ďurana z INESS „zákon de facto znárodňuje priestor v tlačných médiách, keďže vydavateľ stráca výhradnú kontrolu nad obsahom a formou vydania“. Aj napriek tomu, že sa v praxi zatiaľ nenaplnia obavy, ktoré sa pred prijatím zákona objavovali, mal by byť podľa Ďurana zrušený. Politici podľa neho „zabúdajú, že noviny sú pod oveľa silnejšou kontrolou ako oni sami, v prípade novín sa totiž voľby uskutočňujú každý deň a voliči hlasujú vlastnými peniazmi“. Aj podľa právnika Centra pre práva občana - Via Iuris Pavla Žilinčika je zákon „dôkazom, že význam kritickéj úlohy médií voči moci úspešne uniká chápaniu politikov, ktorí ho presadzovali“. Kúzo nechceného môže podľa Žilinčika spočívať v tom, že „najviac problémov môže tento zákon priniesť práve samosprávnym politikom zvoleným za strany, ktoré ho podporili, keďže samosprávami vydávané médiá sa stali často hlásnymi trúbami starostov a miestnych klík, kde sa za verejné prostriedky útočí na opozičné hlasy občanov, ktorí chcú kontrolovať nakladanie s obecným majetkom, či upozorňovať na prešľapy svojich volených zástupcov“.

Zákon o neprimeraných podmienkach v obchodných vzťahoch ohodnotil ekonomický analytik Konzervatívneho inštitútu M.R.Štefánika Peter Gonda ako „hrubý zásah do trhu a podnikania, konkrétne do zmluvných vzťahov medzi obchodníkmi a ich dodávateľmi, ktorý poškodí aj spotrebiteľov (napríklad ako faktor vplyvajúci na zvýšenie cien)“. Aj podľa názoru R. Ďurana „nie je v trhovom hospodárstve (a navyše v globalizujúcom sa priestore) pre takúto reguláciu priestor“. „Obchod je dobrovoľná výmena, a neuskutoční sa, ak z nej nebudú profitovať obe strany“, dodal. Podnikateľ J. Lazový skonštatoval, že „na slovenskom trhu existuje dostatočne veľký počet vzájomne nezávislých obchodných reťazcov, takže neexistuje hrozba monopolného zneužívania postavenia“, pričom zákon „je možné pomerne jednoducho obísť a výsledkom môže byť okrem iného zníženie dodávok zo strany domácich dodávateľov“.

Udelenie štátnej dotácie vo výške takmer 91 mil. Sk na spustenie a prevádzku nového športového kanálu (Trojky) Slovenskej televízie (STV) bolo odborníkmi považované za plytvanie verejnými prostriedkami. Zdenek Lukáš z Viedenského inštitútu pre medzinárodné hospodárske porovnania navrhol, že by bolo „lepšie tieto prostriedky venovať na vzdelávanie“. Tomáš Dudáš z Ekonomickej univerzity v Bratislave poznamenal, že sa verejné peniaze „použili na televízny kanál, ktorého sledovanosť po skončení olympiády je reálne nulová“. Celoplošný, de facto štátny športový kanál nemá podľa slov R. Ďurana „nič spoločné z verejnou službou ani kultúrnym dedičstvom, kvôli ktorému financujeme verejnoprávnu televíziu“. A navyše Trojku financujeme, ako to naznačil i R. Štefančík, v situácii „programových suchôt“ Dvojky a existencii celého množstva súkromných športových televízií, ktoré poskytujú športovému divákovi dostatočnú alternatívu. Juraj Lazový prezentoval názor, že „zriadenie nového kanálu v rámci verejnoprávnej televízie s veľkou pravdepodobnosťou zvýši celkové náklady, ako aj stratu STV“, ktorú budú musieť v konečnom dôsledku vykrývať zo svojho platcovia daní.

HESO - Hodnotenie ekonomických a sociálnych opatrení v SR		apríl - jún 2008
Poradie opatrení podľa ratingu (ich prínosu k sociálno-ekonomickému rozvoju krajiny)	RATING [-300;300]	
Zavedenie eura ako novej meny platnej v Slovenskej republike od 1.1.2009 s konverzným kurzom 30,126 SKK/EUR	165,6	
Základom na určenie odmeny exekútora výška skutočne vymožennej, a nie ako doposiaľ výška vymáhanej pohľadávky (novela vyhlášky o odmenách a náhradách súdnych exekútorov)	69,2	
Modernizačný program Slovensko 21 (plán reforiem v krátko- a strednodobom horizonte v oblastiach výskumu, vývoja a inovácií, vzdelávania, zamestnanosti, podnikateľského prostredia, regulácie a transparentnosti)	55,6	
Redukcia limitov alebo neponúknutie žiadnych zmlúv na nákup lôžkovej zdravotnej starostlivosti 39 menším nemocniciam zo strany zdravotných poisťovní od júla 2008 (Všeobecná zdravotná poisťovňa zredukovala nákup ústavnej zdravotnej starostlivosti v 25 nemocniciach, Dôvera v 32 zariadeniach)	40,1	
Ratifikácia Lisabonskej zmluvy Národnou radou SR (náhrada za neschválenú Ústavu EÚ; umožnenie jednoduchšieho prechodu národných kompetencií na EÚ; posilnenie práv národných parlamentov a Európskeho parlamentu; zníženie počtu eurokomisárov a europoslancov; zníženie váhy menších štátov pri hlasovaní; rozšírenie hlasovania kvalifikovanou väčšinou na ďalšie oblasti; EÚ s vlastnou právnou subjektivitou; umožnenie výstupu z EÚ)	29,2	
Plošné zníženie cien liekov o 7,4% v dôsledku posilňovania koruny (predpokladaná úspora 900 mil. Sk; cenové opatrenie ministerstva zdravotníctva)	23,1	
Víťaz na pridelenie voľných frekvencií mobilnej bezdrôtovej elektronickej komunikačnej siete zo strany Telekomunikačného úradu SR (vítaná ponuka spoločnosti Orange Slovensko - 40 mil. Sk; jediné kritérium pri hodnotení ponúk - výška ponúkanej ceny)	23,0	
Novela zákona o Slovenskom pozemkovom fonde (zverejnenie všetkých (aj starých) zmlúv na internete; novovytvorená rada fondu môže vykonávať svoju kontrolnú činnosť len ako kolektívny orgán; členov rady bude voliť a odvolávať parlament; v 11-člennej rade aj 2 nominanti opozície)	21,0	

Zrušenie spotrebnej dane z LPG slúžiaceho ako pohonná látka od 1.7.2008 (do 30.6.2008 spotrebná daň vo výške 4,29 Sk/liter; novelizácia zákona o spotrebnej dani z minerálneho oleja)	18,1
Reforma školstva - nový školský zákon (70% obsahu učiva určí štát, 30% si zvolí každá škola sama; redukcia povinných hodín; povinné dva cudzie jazyky; povolené len učebnice schválené ministerstvom školstva; umožnenie individuálneho vzdelávania žiakov doma rodičmi; zníženie maximálneho počtu žiakov v triedach; obmedzenie počtu žiakov v 8-ročných gymnáziách; prísnejšie kritériá pre financovanie súkromných škôl; silnejší vplyv štátu pri voľbe riaditeľov škôl; bezplatný posledný ročník materskej školy)	9,2
Zvýšenie cien stravných lístkov ("gastrolístkov") (zvýšenie dennej minimálnej sumy stravného z 89 Sk na 98 Sk; priemerné zvýšenie súm stravného a cien gastrolístkov o 10%)	1,1
Zníženie paušálnej cestovnej náhrady za použitie súkromného motorového vozidla na pracovné cesty z 6,20 Sk na 5,50 Sk za každý 1 km jazdy	-23,5
Návrh umožňujúci stavebníkovi si vybrať, že mu bude územné rozhodnutie vydané podľa územného plánu platného v čase podania žiadosti, hoci sa v priebehu územného konania územný plán zmenil (návrh novely zákona o územnom plánovaní a stavebnom poriadku)	-31,9
Udelenie štátnej dotácie vo výške takmer 91 mil. Sk na spustenie a prevádzku nového športového kanálu (Trojky) Slovenskej televízie počas roka 2008	-46,9
Zákon o neprimeraných podmienkach v obchodných vzťahoch (väčšia regulácia zmluvných vzťahov medzi dodávateľmi a odberateľmi; zákaz pre jednu stranu výrazne výhodnejších zmluvných podmienok; sankcie do výšky 10 mil. Sk)	-61,1
Tlačový zákon (právo na odpoveď pre každého aj v prípade zverejnenia pravdivých informácií; sankcie do 150-tisíc Sk)	-72,4

Zdroj: INEKO

Viac informácií o projekte HESO, zoznam hodnotiacich odborníkov, ako aj kompletne výsledky (spolu so všetkými komentármi odborníkov) nájdete na: www.ineko.sk.

Dušan Zachar

koordinátor projektu HESO
heso[a]ineko.sk, (02) 53 411 020

Projekt HESO podporili:

AJG CONSULTING, s.r.o.
INVESTKREDIT BANK AG, zastúpenie zahraničnej banky na Slovensku
KONTO ORANGE, n.f.
SLOVNAFT, a.s.
SOITRON, a.s.